

Týždeň od 30. novembra do 6. decembra

PRAVÝ JOZUA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Kor 10,1–13; Mat 2,15; Joz 1,1–3; Sk 3,22–26; Heb 3,7–4,11; 2Kor 10,3–5

ÚVODNÝ TEXT

Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. (1Kor 10,11)

Pri čítaní knihy Jozua cítime, že život hlavnej postavy poukazuje niekam ďalej, na realitu, ktorá je oveľa väčšia ako samotný Jozua. Tento princíp je prítomný v celom Písme. Krajina Kanaán je napríklad symbolom našej večnej nádeje na novú zem. Aj služba v pozemskej svätyni poukazovala na veľkolepú realitu: „Keď však prišiel Kristus, veľkňaz budúceho dobra, cez väčší a dokonalejší stan, nie rukou zhotovený, čiže nie z tohto stvoreného sveta, raz navždy vošiel do svätyně, no nie s krvou capov a teliat, ale so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie.“ (Heb 9,11)

Vynára sa však otázka: Akým spôsobom poukazuje Jozua na budúce naplnenie? Ako si môžeme byť istí, že takýto výklad knihy je legitímny? Aké biblické princípy usmerňujú aplikáciu knihy Jozua na realitu Novej zmluvy a na udalosti času konca?

Tento týždeň sa pozrieme na princípy biblického výkladu, týkajúce sa typológie. Budeme študovať, aké ukazovatele typológie nachádzame v Biblii a ako život Jozuu predznamenáva službu Mesiáša, ako poukazuje na symboliku naplnenú v cirkvi a ako predznamenáva dovŕšenie ľudských dejín.

OSNOVA LEKCIE

Pohľad na knihu Jozua, ktorý nám predstavuje táto lekcia, bude špecifickým pohľadom z perspektívy Novej zmluvy. Budeme sledovať, ako Jozuov život a služba „typologicky“ (predobrazne) predznamenávajú život a službu Mesiáša a tiež skúsenosť Jeho cirkvi.

- Rim 5,14; Heb 9,24; 1Pet 3,21.22: Definícia a princípy biblickej typológie (nedeľa)
- Ján 1,14; 1Kor 3,16.17: Príklady biblickej typológie (pondelok)
- 5Moj 18,15–19; Sk 3,22–26: Jozua ako predobraz (typ) Mesiáša (utorok)
- Heb 3,7–4,11: Ježiš ako antitypický Jozua (streda)
- 1Pet 1,3–5; Kol 3,24: Jozuova skúsenosť ako predobraz skúsenosti cirkvi (štvrtok)

BIBLICKÁ TYPOLÓGIA

Ale smrť vládla od Adama po Mojžiša aj nad tými, ktorí zhrešili iným spôsobom ako Adam. Adam je predobrazom toho, ktorý mal prísť. (Rim 5,14)

Veď Kristus nevošiel do svätyne zhotovenej rukou, ktorá je len predobrazom pravej, ale do samého neba, aby sa teraz za nás ukázal pred Božou tvárou. (Heb 9,24)

²¹To je predobraz krstu, ktorý teraz zachraňuje aj vás, nie však obmytím telesnej nečistoty, ale prosbou k Bohu o dobré svedomie na základe vzkriesenia Ježiša Krista, ²²ktorý je po svojom odchode do neba po Božej pravici a podmanil si anjelov, vlády, mocnosti a sily. (1Pet 3,21.22)

Ako by si na základe uvedených textov vysvetlil, na čo sa vlastne sústreďuje biblická typológia?

Rim 5,14

1Kor 10,1–13

Heb 8,5

Heb 9,24

1Pet 3,21.22

Tieto biblické pasáže používajú výraz „typ“ (grécky *typos*; „vzor“, „predobraz“, „príklad“) alebo „antityp“ (grécky *antitypos*; Roh. „protiobraz“, „naplnenie“) na označenie spôsobu, akým novozmluvní pisatelia definovali vzťah medzi textom alebo udalosťou Starej zmluvy a jeho významom v danom čase alebo v budúcnosti.

Typológia je špecifický spôsob výkladu významu osôb, udalostí alebo inštitúcií, ktoré chápeme ako Bohom zamýšľané predobrazy Ježiša alebo iných skutočností obsiahnutých v evanjeliu. *Typ* (obraz) zodpovedá *antitypu* (objektu) podobne, ako forma (formička) či obraz zrkadlia pôvodný vzor či originálny objekt. Antityp naplno odhaľuje to, na čo typ poukazoval. Biblický typ bol sformovaný podľa Božieho plánu, ktorý existoval v mysli Boha (konkrétne alebo ako pojem). Tento typ slúži na vytvorenie a predstavenie budúcich kópií (antitypov).

Je dôležité pochopiť, že pisatelia Novej zmluvy nepripisovali starozmluvným textom typologický význam náhodne, bez hlbšieho zmyslu. Typ Starej zmluvy je vždy overený v prorockých spisoch predtým, ako získa antitypické naplnenie v Novej zmluve.

Preštuduj si, ako sa Dávid objavuje v Starej zmluve a ako je predznamenaný v Novej zmluve. Čo sa z toho môžeme naučiť o fungovaní typológie?

a) Dávid (Ž 22,2.15–19)

b) Nový Dávid (Jer 23,5; Iz 9,5.6; Iz 11,1–5)

c) Antitypický Dávid (Ján 19,24)

Keď sa pozrieme na tieto texty, zistíme, že samotná Stará zmluva poskytuje kľúč na identifikáciu a aplikáciu typov v Písme. To znamená, že novozmluvní pisatelia, ktorých Písmom bola Stará zmluva, boli inšpirovaní Svätým Duchom, aby použili starozmluvné predobrazy na odhalenie „prítomnej pravdy“ (2Pet 1,12; Roh.), ktorá poukazovala najmä na Ježiša a Jeho službu.

■ Keď na stránkach Písma nachádzame Boží zámer, uvedomujeme si, že On aj dnes pôsobí v našich životoch. Ako môže rozpoznanie Božieho plánu prostredníctvom typológie posilniť našu dôveru v Jeho vedenie? Nájdi si čas na modlitbu a požiadať Boha, aby ti pomohol rozpoznať Jeho ruku na tvojej ceste viery.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

TYP A ANTITYP

To Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme videli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy. (Ján 1,14)

¹⁶Azda neviete, že ste Božím chrámom a že vo vás prebýva Boží Duch? ¹⁷Ak niekto kazi Boží chrám, toho Boh zničí; lebo Boží chrám je svätý a tým ste vy! (1Kor 3,16.17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Vykladači Písma nemôžu svojvoľne rozhodovať o tom, čo tvorí biblický typ alebo ako sa tento konkrétny typ naplňuje v Novej zmluve alebo v budúcnosti. Samotné Písmo poskytuje v súvislosti s aplikáciou biblickej typológie určité usmernenia a princípy.

Nová zmluva odhaľuje antitypické naplnenia určitých starozmluvných typov v troch odlišných fázach: (1) v Kristovom živote (kristologické naplnenie), (2) v skúsenosti cirkvi (ekleziologické naplnenie) a (3) na konci času (eschatologické naplnenie).

Tieto typy a antitypy môžeme nájsť v celej Biblii a sú veľmi nápomocné pri usmerňovaní čitateľov, ako chápať Písmo a aké pravdy Božie slovo učí o Ježišovi, o spasení a konečnej nádeji, ktorú máme.

Preskúmajme nasledovné starozmluvné typy: Izrael, vyjdenie z Egypta a svätyňa. Ako sa každý z nich naplňuje v troch antitypických fázach: kristologickej, ekleziologickej a eschatologickej?

- 1) Izrael
  - a) Kristologická fáza (Mat 2,15)
  - b) Ekleziologická fáza (Gal 6,16)
  - c) Eschatologická fáza (Zj 7,4–8.14)
- 2) Exodus
  - a) Kristologická fáza (Mat 2,19–21)
  - b) Ekleziologická fáza (2Kor 6,17)
  - c) Eschatologická fáza (Zj 18,4)
- 3) Svätyňa
  - a) Kristologická fáza (Ján 1,14; Ján 2,21; Mat 26,61)
  - b) Ekleziologická fáza (1Kor 3,16.17; Ef 2,19–22; 2Kor 6,16)
  - c) Eschatologická fáza (Zj 3,12; Zj 11,19; Zj 21,3; Zj 21,22)

„Kedže Písmo má jediného božského Autora, rôzne časti Písma sú vo vzájomnom súlade. ... Všetky doktríny Biblie budú vo vzájomnom súlade; interpretácie jednotlivých pasáží budú v súlade so súhrnom toho, čo Písmo učí o danej téme.“ (Handbook of Seventh-day Adventist Theology, s. 65)

APLIKÁCIA

- **Čo robíš, keď je pre teba ťažké pochopiť význam určitých pasáží? Kam sa môžeš obrátiť a koho sa môžeš opýtať? Čo, naopak, nie je múdre alebo je priam nebezpečné?**

JOZUA AKO TYP

¹⁵Spomedzi vás, z tvojich bratov, ti Hospodin, tvoj Boh, vzbudí proroka, ako som ja. Toho poslúchajte! ¹⁶Bude to tak, ako si žiadal od Hospodina, svojho Boha, na Horebe v deň zhromaždenia, keď si vravel: „Kiež už nepočujem hlas Hospodina, svojho Boha, a nevidím už ten veľký oheň, aby som nezmrel.“ ¹⁷Hospodin mi povedal: „Dobre to vraveli.“ ¹⁸Vzbudím im proroka ako si ty spomedzi ich bratov. Do úst mu vložím svoje slová a on im povie všetko, čo mu prikážem. ¹⁹Kto neposlúchne moje slová, ktoré bude hovoriť v mojom mene, toho vezmem na zodpovednosť. (5Moj 18,15–19)

Aký je význam niekoľkonásobného paralelizmu medzi životmi Mojžiša a Jozuu vo svetle biblickej typológie? Pozri 2Moj 3,1.2; Joz 1,1–3; 4Moj 13,1.2; Joz 2,1; 2Moj 3,5; Joz 5,15.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V prvej lekcii sme si ukázali, že Písmo predstavuje Jozua ako nového Mojžiša, ktorý v živote druhej generácie opakuje najvýznamnejšie kroky vyjdenia z Egypta. Podobne ako Mojžiš, aj Jozua dostal poverenie priamo od Hospodina (Joz 1,1). Pod vedením Mojžiša a Jozuu vzbudzovala sláva Izraela medzi národnými strach. Mojžiš viedol Izrael pri prechode cez Červené more, Jozua pri zázračnom prechode cez Jordán. Obom Hospodin pripomína nevyhnutnosť obriezky a dôležitosť Paschy. Manna začína padať v čase Mojžiša a končí sa Jozuom. Obaja dostávajú príkaz, aby si vyzuli sandále. Ich vztýčená ruka signalizuje víťazstvo Izraela. Mojžiš dáva pokyny na rozdelenie krajiny a ustanovenie útočistných miest. Jozua dané pokyny uskutočňuje. Obaja sa lúčia s národom dôležitým posolstvom a na konci svojej služby obnovujú pre ľud zmluvu s Hospodinom.

Preštuduj si 5Moj 18,15–19; 5Moj 34,10–12; Ján 1,21; Sk 3,22–26 a Sk 7,37. Kto naplňa proroctvo Mojžiša o prorokovi, ako je on? Ako Jozua zapadá do tohto obrazu?

Jozuov život bol čiastočným naplnením proroctva, ktoré vyslovil Mojžiš (5Moj 18,15.18). Toto proroctvo sa však vo svojom úplnom zmysle nenaplnilo. Takéto proroctvo mohol uskutočniť (alebo naplniť) iba Mesiáš. Dôverne poznal Otca (Ján 1,14.18). Bol pravdivý a pravdivo zjavil Boha (Luk 10,22; Ján 14,6; Mat 22,16). Boh skutočne vložil svoje slová do Jeho úst (Ján 14,24). Takže život Mojžiša aj život Jozuu sa stávajú predobrazmi (typmi) prichádzajúceho Mesiáša, Ježiša.

- V čom spočíva kľúčové postavenie Ježiša pre tvoje kráčanie s Hospodinom? Prečo musí byť Ježiš a Jeho dielo základom celej našej kresťanskej skúsenosti?

APLIKÁCIA

PRAVÝ JOZUA (NAPLNENIE)

⁷Boh znova určuje iné dnes, keď po tolkom čase hovorí ústami Dávida, ako už bolo povedané: Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. ⁸Ved' keby ich bol Jozua voviedol do odpočinku, nebol by už potom hovoril o inom dni. ⁹A tak ostáva sobotný odpočinok pre Boží ľud; ¹⁰lebo kto vošiel do jeho odpočinku, ten si odpočinul od svojich diel tak, ako Boh od svojich. ¹¹Usilujme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti. (Heb 4,7–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri čítaní knihy Jozua by sme mali mať na pamäti biblickú typológiu. Vojny, ktoré Izraeliti viedli pod vedením Jozuu, sú historickými udalosťami tvoriacimi neodmysliteľnú súčasť izraelských dejín. Cieľom týchto vojen bolo osídlenie zaslúbenej krajiny, kde si Izraeliti mali v pokoji užívať pridelené dedičstvo. Zároveň mali vybudovať novú spoločnosť založenú na princípoch Božieho zákona.

Izaiáš a ostatní starozmluvní autori neskôr predstavujú dielo Mesiáša tak, že súčasťou Jeho diela je aj pridelenie „spustošeného dedičstva [Jeho ľudu]“ (Iz 49,8). Používajú pritom rovnakú terminológiu, aká sa často objavuje v knihe Jozua. Tak ako bolo úlohou Jozuu rozdeliť krajinu medzi Izraelitov, tak Mesiáš, predstavený ako nový Jozua, prideliť duchovné dedičstvo novému Izraelu.

Prečítaj si Heb 3,7–4,11. Ako Nová zmluva potvrdzuje, že Jozua, nový Mojiš, je predobrazom Ježiša Krista?

Autori Novej zmluvy predstavili mnohé aspekty služby Ježiša Krista z pohľadu Jozuovho diela. Tak ako Jozua vstúpil do Kanaánu po štyridsiatich rokoch na púšti, tak „antitypický Jozua“, Ježiš, vstúpil do svojej pozemskej služby po štyridsiatich dňoch na púšti (Mat 4,1–11; Luk 4,1–13) a do svojej nebeskej služby po štyridsiatich dňoch na púšti tejto zeme (Sk 1,3,9–11; Heb 1,2).

Po Ježišovom krste v rieke Jordán (Ježišov „prechod cez Jordán“; Mat 3,13–17; Mar 1,9–11) pisatelia evanjelia citujú zo Ž 2,7 a Iz 42,1, teda z mesiášskeho žalmu a z piesne o trpiacom Jahveho služobníkovi (Mat 3,17; Mar 1,11; Luk 3,22). V dôsledku toho je Ježiš prostredníctvom svojho krstu predstavený ako božský bojovník, ktorý bude – životom vernej poslušnosti, až po smrť – viesť Jahveho vojny proti mocnostiam zla. Jeho život služby a smrť na kríži spôsobili vyhnatie satana, viedli k víťazstvu nad našimi duchovnými nepriateľmi, ponúkli duchovný odpočinok Jeho ľudu a odovzdali dedičstvo vykúpeným (Ef 4,8; Heb 1,4; Heb 9,15).

APLIKÁCIA ■ Čo znamená, že si môžeme „odpočinúť“ („spočinúť“) v tom, čo pre nás Kristus urobil? Ako môžeme mať istotu, že Ježiš porazil satana?

JOZUA A MY

³Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás podľa svojho veľkého milosrdenstva vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej, ⁴pre nehynúce, nepoškvrnené a nevädnuce dedičstvo pripravené v nebesiach pre vás, ⁵ktorých Božia moc prostredníctvom viery chráni pre spásu, pripravenú zjaviť sa v poslednom čase. (1Per 1,3–5)

Veď viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi! (Kol 3,24)

Jozua ako predobraz (typ) poukazuje ďalej, než bola služba Ježiša Krista. Jozuov predobraz sa naplňuje v živote cirkvi, ktorá je Kristovým telom. V akom zmysle predznamenávajú vojny, ktoré viedol Izrael pod vedením Jozuu, duchovné zápasy cirkvi? V čom sa líšia? Pozri 1Tim 1,18; 2Tim 4,7; Ef 6,10–12; 2Kor 10,3–5 a Sk 20,32.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Novozmluvní pisatelia poukazujú vo svojich textoch na ekleziologické (cirkevné) naplnenie Jozuovej typológie. Členovia cirkvi, Kristovho tela, sú súčasťou duchovného boja proti silám zla. Súčasne však môžu prežívať odpočinok v Božej milosti (Heb 4,9–11) a požehnanie svojho duchovného dedičstva.

Čo hovoria nasledovné texty o konečnom naplnení Jozuovej typológie?
1Pet 1,3–5; Kol 3,24; Zj 20,9; Zj 21,3.

Konečné a úplné naplnenie Jozuovej typológie sa uskutoční a zavŕši pri druhom príchode Ježiša Krista (apokalyptický/eschatologický aspekt). Jozuov život odzrkadľoval tak veľa z Božieho charakteru, že určité aspekty jeho života nadobudli prorocký význam, ktorý predznamenal činnosť a osobu Mesiáša.

Mesiášov prvý príchod je už dnes pre nás (minulou) skutočnosťou. Nepotrebujeme sa sústreďovať na predpovede toho, aký Mesiáš bude, pretože už prišiel (aj keď tieto predpovede, samozrejme, posilňujú našu vieru v Božiu zvrchovanosť). Dnes však máme výsadu zrkadliť Jeho charakter – slávu, o ktorú sa Kristus túžil podeliť so svojimi učeníkmi (Ján 17,22). Každý deň môžeme rozjímať o Kristovom charaktere a premieňať sa na Jeho obraz (2Kor 3,18). Čím viac uvažujeme o Ježišovi, tým viac zrkadlíme krásu Jeho charakteru. Práve k tomu by malo smerovať naše každodenné chodenie s Kristom. Preto sa v Písme kladie taký veľký dôraz na slovo „dnes“. To je aj dôvod, prečo by sme mali venovať čas skúmaniu života, charakteru a učenia Ježiša Krista. Tým, že hľadáme na Krista, meníme sa na Jeho obraz.

■ Jozua (typ) sa opýtal Izraelitov: „Dokedy budete váhať s obsadením krajiny, ktorú vám dal Hospodín, Boh vašich otcov?“ (Joz 18,3) Ako by dnes Ježiš, antityp Jozuu, formuloval túto otázku?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Vtedajší ľudia nechápali zmysel Kristovho poslania. ... Tradície a rôzne iné ľudské ustanovenia a zásady zastierali skutočný zmysel Božích poučení, nedovoľovali ľuďom pochopiť pravé náboženstvo a podľa neho žiť. Keď potom prišiel Kristus, nespoznali v ňom naplnenie všetkých symbolov a predobrazov. Zavrhli skutočnosť a ďalej lipli na tom, čo už vtedy stratilo svoj význam. Boží Syn prišiel, ale oni ešte stále žiadali znamenia. Keď počuli posolstvo: *Kajajte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo* (Mat 3,2), žiadali od Krista, aby urobil nejaký div. Kristovo evanjelium sa im stalo kameňom úrazu, pretože túžili po znameniach, a nie po Spasiteľovi. Čakali Mesiáša, ktorý svoje nároky presadí mocnými dobyvateľskými skutkami a svoju ríšu založí na rozvalinách pozemských kráľovstiev. Kristus na toto očakávanie odpovedal podobenstvom o rozsievачovi. Božie kráľovstvo sa neuskutočňuje vojenskou mocou či násilím, ale prítomnosťou nových zásad v ľudskom srdci.“ (COL 34.35; KP 17.18)

„Cirkve potrebujú verných Kalébov a Jozuov, ktorí sú pripravení prijať večný život za jednoduchú Božiu podmienku poslušnosti. Naše zbory trpia nedostatkom pracovníkov. Svet je naším poľom. Misionári sú potrební v mestách aj na dedinách, ktoré sú však zviazané s modlárstvom viac ako pohania z Východu, ktorí nikdy neužreli svetlo pravdy. Skutoční misionársky duch sa vytratil a opustil zbory, ktoré síce uskutočňujú povznesené náboženstvo, ale ich srdce už nie je rozohriate láskou k ľuďom a túžbu priviesť ich do Kristovho ovčince. Niet nikoho, kto by odpovedal na volanie, ktoré sa ozýva z každého miesta: *Príď... a pomôž nám.*“ (4T 156)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako nám biblická typológia pomáha lepšie porozumieť službe Ježiša Krista pre nás?
2. V čom je náš duchovný boj podobný dobytiu Kanaánu a v čom sa líši?
3. Uvažujte o konečnom naplnení Jozuovej typológie. Ako nám obraz sveta bez bolesti, utrpenia a smrti dáva skutočnú nádej v každodenných životných zápasoch?
4. Jozua odzrkadľoval Boží charakter do tej miery, že predznamenal Kristovu službu. Akými praktickými spôsobmi môžete Ježišovi dovoliť, aby vo vás lepšie zrkadlil svoj charakter?